

Особливості географічного положення Африки. Склад регіону.
Сучасна політична карта. Райони збройних конфліктів, проявів
тероризму

1. Особливості географічного положення Африки. Африка — другий за площею материк світу після Євразії та єдиний, який поділяється екватором майже навпіл, що визначає особливості його географічного положення. Нульовий, Гринвіцький, меридіан теж перетинає Африку. Отже, цей материк одночасно знаходиться в усіх півкулях.

На півночі Африка омивається водами Середземного моря, на північному сході — Червоним морем, її східна частина має широкий вихід до Індійського океану, а західна — до Атлантичного. Від Азії материк відокремлюється Суецьким каналом, найбільшим завантаженим міжнародним морським судноплавним коридором у світі. Він, який, як і Панамський, дає можливості значно скоротити часові й економічні витрати для морських перевезень.

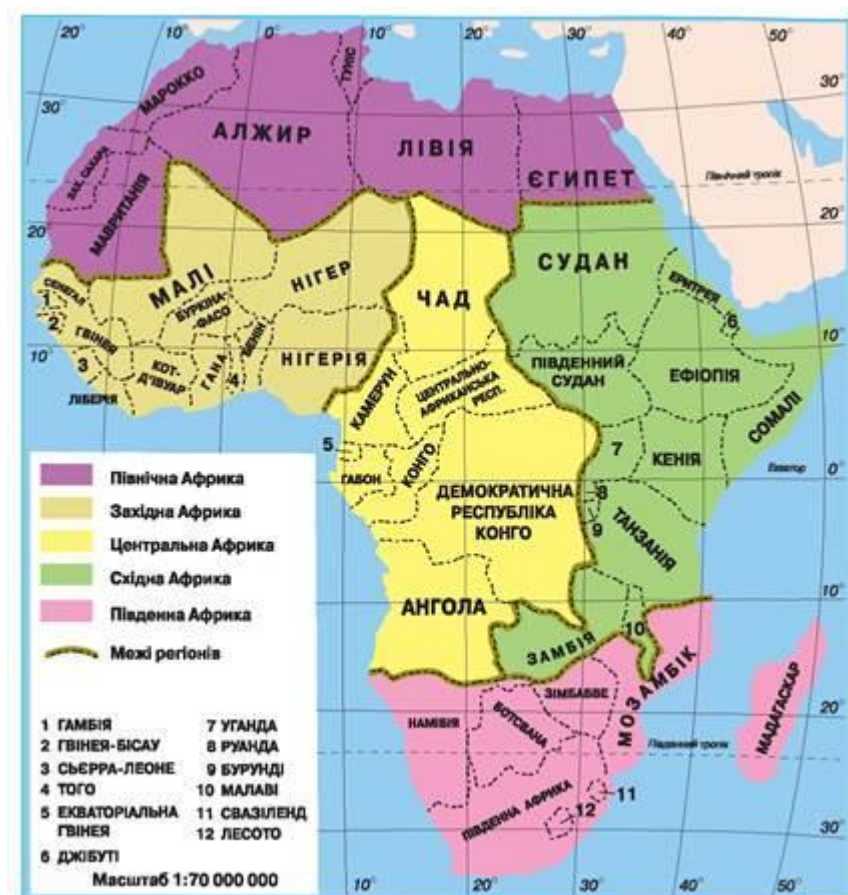
2. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки все ще знаходиться в процесі переформатування, адже чисельність країн материка постійно зростає. До Першої світової війни майже 90 % території Африки перебувало в колоніальній залежності від європейських країн (Велика Британія, Франція, Португалія, Іспанія, Німеччина, Бельгія та Італія).

На той час суверенними державами Африки були лише Абіссінія (Ефіопія) і Ліберія. У другій половині XX ст. прагнення до незалежності стало на цьому материку визначальним. 1960 р. називають «Роком Африки» не випадково. У цей рік 17 колишніх колоній стали незалежними державами.

На території Африки виокремлюють такі субрегіони: Північна Африка (Алжир, Єгипет, Лівія, Марокко, Судан, Туніс, Західна Сахара (територія з невизначеним статусом)); Західна Африка (Бенін, Буркіна-Фасо, Гамбія, Гана, Гвінея, Гвінея-Бісау, Кабо-Верде, Кот-д'Івуар, Ліберія, Мавританія, Малі, Нігер, Нігерія, Сенегал, С'єра-Леоне, Того, Канарські острови (належать Іспанії)); Центральна Африка (Ангола, Габон, Демократична Республіка

Конго, Камерун, Конго, Острів Святої Єлени (володіння Великої Британії), Сен-Томе й Принсіпі, Центрально-Африканська Республіка, Чад, Екваторіальна Гвінея, Південний Судан); Східна Африка (Бурунді, Джибуті, Замбія, Зімбабве, Кенія, Маврикій, Мадагаскар, Малаві, Мозамбік, Реюньйон (Заморський департамент Франції), Руанда, Сейшельські Острови, Сомалі, Танзанія, Уганда, Еритрея, Ефіопія); Південна Африка (Ботсвана, Лесото, Намібія, Свазіленд, Південно-Африканська Республіка (Південна Африка) (мал. 1).

Знайдіть зазначені субрегіони Африки на карті. Позначте їхні кордони на контурній карті.

Мал. 1. Країни та регіони Африки

3. Форми державного правління та територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Хоча нині абсолютна більшість африканських держав є суверенними, вони все ще перебувають у сфері впливу колишніх метрополій. Найбільшою мірою це стосується Великої Британії та Франції. Україна нещодавно стала асоційованим членом

ЄС, і ви, напевно, не знали, що вже давно багато країн Африки є асоційованими членами Європейського Союзу, серед них Алжир, Єгипет, Туніс та ін.

За формою правління абсолютна більшість африканських країн є республіками. Лише 3 держави є монархіями — Лесото, Марокко й Свазіленд. Також майже всі вони є унітарними. Лише найнаселеніша держава Африки Нігерія є федерацією, що відображено в її офіційній назві — Федеративна Республіка Нігерія.

Рівень соціально-економічного розвитку країн Африки вчені й організації оцінюють по-різному. Наприклад, Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) на території Африки не виокремлює високорозвинених держав, а ООН вважає, що до цієї групи країн належить Південно-Африканська Республіка (ПАР). Абсолютна більшість країн Африки належать до країн, що розвиваються. Колоніальне минуле ще й досі дається взнаки. Населення багатьох африканських країн усе ще не має політичної волі та прагнення до прогресивних змін у політиці й економіці. Низький освітній рівень, злидні, корупція, злочинність, політична й економічна залежність від інших країн не створюють передумов для розвитку економіки. У цих країнах керують злочинні кланово-олігархічні угруповання або більш організовані військові режими, панує наркоторгівля, розкрадають національні багатства. Більшість африканських держав, отримавши незалежність, фактично залишилися сировинними донорами розвинутих країн.

Кожні 3 роки ООН складає офіційний список найвідсталіших країн світу. У цьому документі використовується політично коректний термін — «найменш розвинені». До нього належать держави, що демонструють найнижчі показники соціального й економічного розвитку. ООН проводить класифікацію на основі трьох якісних ознак: бідність (валовий національний дохід (ВНД) менший, ніж 1035 доларів США на душу населення); слабкість людських ресурсів (низька якість харчування, охорони здоров'я та освіти); економічна вразливість (нездатність населення країни забезпечити себе

сільськогосподарською продукцією, нестабільний експорт товарів і послуг, велика кількість природних стихійних лих).

Саме в Африці до цього списку належить значна кількість країн: Центрально-Африканська Республіка (ЦАР), Бурунді, Демократична Республіка Конго (ДРК), Ліберія, Еритрея, Зімбабве, Нігер, Малаві, Мадагаскар, Сомалі, Чад та ін. Наприклад, майже половина населення Сомалі живе на один долар США в день.

4. Райони збройних конфліктів, проявів тероризму. Звичайно, така соціально-економічна ситуація в багатьох африканських країнах призводить до збройних конфліктів і проявів тероризму. Протягом останніх десятиліть збройні конфлікти та терористичні атаки були майже в усіх країнах Африки. В окремих країнах військові дії тривають багато років. Рекордсменами тут є Судан (31 рік), Сомалі (26), ДРК (22), Нігерія (17 років). Відбуваються військові сутички в Лівії, іде повномасштабна війна з радикально налаштованою частиною ісламістського населення в Нігерії, далеко за межами Африки відомі сомалійські пірати. Південний Судан відокремився від Судану, але війна не закінчилася. І головне жахіття полягає в тому, що там воюють уже 12-річні хлопці, адже дорослих чоловіків залишилося дуже мало. Майже постійно проводять терористичні акти на Синайському півострові Єгипту, де ворогують ісламські угруповання.

Постійні теракти й військові дії призвели до того, що Африка перетворилася на головне світове джерело біженців. Основна їхня частина емігрувала до розвинених і багатих країн ЄС, що створює їм багато проблем.